

No budući da indultum Leoninum nije ukinut, to on ima i danas obvezatnu moć, pa stoga mogu i sada župnici i upravitelji župa, koji su zato od biskupa subdelegirani***, pribivati ženidbi in articulo mortis i bez nazočnosti dvaju svjedoka, te mogu dispenzirati od svih ženidbenih zapreka, koje se temelje na crkvenom pravu izuzevši svećenički red i tazbinu u ispravnoj lozi, kad ova polazi iz dopuštenoga putenog općenja****.

*** U zagrebačkoj nadbiskupiji svi su župnici i upravitelji župa za to od Ordinarija subdelegirani. (Pripomena uredništva).

**** Kadagod biskup, župnik (župe upravitelj) ili obični svećenik u slučaju smrtne pogibelji podijeljuje oprost od ženidbene zapreke osobama, koje imaju već nezakonito rođene djece, treba da tu djecu izrično proglase zakonitom. Adulterina et sacrilega proles ne može se proglasiti zakonitom. (Pripomena uredništva.)

Odredbe sv. Stolice.

I. Okružnica sv. Oca Pape Pija X. kardinalu Koppu, biskupu Vratislavskomu, i ostalim nadbiskupima i biskupima Njemačke, o katoličkim mješovitim radničkim društvima.

U ovoj okružnici, koja počima riječima *Singulari quadam* od 24. rujna 1912. rješava sv. Otac delikatno pitanje, koje se bilo zaoštrilo u Njemačkoj, da li je naime radniku katoliku slobodno biti članom društva nekatoličkog, u kojem su naime članovi luterani, kalvini i dr. Da u kratko i u jezgri iznesemo sadržaj te okružnice u najmarkantnijim izrekama:

Singulari quadam caritete benevolentiae erga Germaniae catholicos... impulsus sumus omne studium curamque convertere ad eam excutiendam controversiam, quae inter eos est, de consociationibus opificum...

Iam, quod ad societates operariorum attinet, quamquam iis propositum est commoda huius vitae comparare sociis, tamen maxime probandae, aptissimaeque omnium ad veram solidamque sociorum utilitatem illae sunt habendae, quae praecipue religionis catholicae fundamento constitutae sunt et Ecclesiam aperte sequuntur duces... Ex quo sequitur, ut conso-

ciationes huiusmodi confessionis, ut aiunt, catholicae in regionibus catholicorum... institui atque omni ope adiuvari oporteat. Neque vero — si de iis consociationibus agitur, quae causam Religionis et morum directe aut oblique contingant — res foret quae probari ullo modo posset, in iis ipsis regionibus (catholicis) fovere et propagare velle consociationes mistas i. e. quae ex catholicis et acatholicis conflentur... Nos igitur mere catholicas, quotquot sunt in Germania, consociationes opificum perlibenter omni ornamento laude... Verumtamen non negamus fas esse catholicis, ut meliorem opifici fortunam aequiorem mercedis et laboris conditionem quaerant, aut alia quavis honestae utilitatis causa, communiter cum acatholicis, cautione adhibita, laborare pro communi bono. Sed eius rei gratia malumus catholicas societates et acatholicas iungi inter se foedere per illud opportunum inventum, quod Cartel dicitur.

... respicientes peculiarem rei catholicae in Germania rationem putamus concedendum declaramusque tolerari posse et permitti catholicis, ut eas quoque societates mistas, quae in vestris sunt diocesis, participant, quoad ex novis rerum adiunctis non desinat huiusmodi tolerantia aut opportuna esse aut iusta; ita tamen, si cautiones adhibeantur idoneae ad declinanda pericula, quae in eius genere consociationibus inesse diximus. Quarum cautionum haec praecipua sunt capita. Primum omnium curandum est, ut qui opifices catholici horum syndicatorum participes sunt, iidem catholicis operariorum societatibus, quae Arbeitervereine appellatione notantur, sint adscripti... Praeterea Syndicatus iidem necesse est ab omni se contineant vel ratione vel re, quae cum doctrinis mandatisque Ecclesiae legitimaevae potestatis sacrae non conveniant: itemque ne quid minus probandum ex hoc capite aut scripta aut dicta aut facta eorum praebeant.

... Quoniam vero hanc Nobis assumpsimus causam, eiusque iudicium consultis episcopis Nostrum debet esse, praecipimus bonis quotquot numerantur in catholicis, ut eadem de re iam nunc omni inter se disputatione abstineant... (Sr. Acta Apost. Sedis IV. 1912. pag. 657. seqq.)

2. Congregatio S. Officii (Sectio de Indulgentiis) saopćuje, da je sv. Otac Papa Pijo X. u audienciji dne 29. kolovoza 1912. podijelio svim onim svećenicima, koji poslije odslužene svete mise skrušeno i klečeći izmole onu krasnu i poznatu mo-

litvicu *Obscuro te, o dulcissime D. I. Ch.*, oprost od nedostataka i pogrješaka, što su ih po ljudskoj krhkosti služeći svetu misu počinili; na isti način kako je Papa Leon X. podijelio onima, koji pobožno i klečeći izmole molitvicu *Sacrosanctae* poslije brevijara, oprost od svih nedostataka i pogrješaka od slaboće ljudske počinjenih. Molitvica *Obscuro* zadržaje oprost od 3 godine, što no ga podijelio Papa Pijo IX. (Sr. Acta Apost. Sedis IV. 1912. pag. 642.)

3. S. Congregatio de disciplina Sacramentorum izdala je dekretom *Romana et Aliarum* od 23. prosinca 1912. slijedeće tri rješidbe veoma važne za praksu:

I. An et quibus de causis Ordinarii permitttere possint per modum actus, ut sacrosancta missa extra locum sacrum, privatis in domibus, celebretur?

II. An Ordinarii permitttere possint, ut parvulis praeterquam quod instante mortis periculo vel urgente infirmitate domi baptismatis sacramentum administretur?

III. An Ordinarii permitttere possint, ut mala affectis valetudine, qui domo egredi nequeant et sacram Communionem ob devotionem petant, cum praesertim in aliqua parochia plures petant, vel aliquis petat frequenter, S. Eucharistia privatim, seu non observatis Ritualis praescriptionibus, ab ecclesia domum deferatur?

Ad I. Affirmative ex iustis et rationabilibus de causis per modum actus, non tamen in cubiculo, sed in loco decenti, servatisque aliis de iure servandis et gratis omnino quocumque titulo.

Ad II. Affirmative ex iusta et rationabili causa.

Ad III. Affirmative ex iusta et rationabili causa, servato saltem ritu proposito a Benedicto XIV. in decreto *Inter omni-genas* 2. febr. 1744. § 23. scilicet: „Sacerdos stolam semper habeat propriis coopertam vestibus; sacculo seu bursa pixidem recondat, quam per funiculos collo appensam in sinu reponat; et nunquam solus procedat, sed uno saltem fidei, in defectu clerici, associetur.“ (Sr. Acta Apost. Sedis. IV. 1912. pag. 725.).

4. S. Congregatio Concilii donosi važnu rješidbu sv. Oca Pape Pija X. od 26. studenoga 1912., da se odsele smije na Uskrs dijeliti sv. pričest u redovničkim crkvama i onima, koje nisu župne. Na pitanje naime: an post decretum de quo-

tidiana SSmae Eucharistiae sumptione, cuius initium *Sacra Tridentina synodus*, servanda adhuc sit lex, qua prohibetur, quominus die Paschatis in ecclesiis non parochialibus, praesertim regularibus, devotionis etiam causa, SSmae Eucharistiae Sacramentum administretur? dan je ovaj odgovor: Negative, contrariis quibuscunque non obstantibus, i odregjeno, da se objelodani u službenom „Acta Apostolicae Sedis“. To je i učinjeno i u br. 22. od 1912. pag. 726.

5. S. Congregatio pro negotiis extraordinariis izdala je dne 12. listopada 1912. deklaraciju, kojom se izjavljuje s obzirom na plaću, koju je nova vlada u Portugalskoj doznabila svećenstvu iz državne blagajne, da je zakon, kojim se ta plaća odregjuje, enciklikom Pape Pija X. od 24. svibnja 1911. *Iam dudum* svečano osugjen i da ga imadu svi zabacivati; isto tako da se ima zabaciti nova naredba republike Portugalske od 10. srpnja 1912., kojom se vrijegja ugled biskupski, a one službenike, koji plaću primaju, upravo u izvršivanju svoje službe nastoji odvratiti, da ne budu pokorni svojim zakonitim poglavarima, nego da se pokore svjetovnoj vlasti; one pak svećenike, koji su se postojano i velikodušno odrekli plaće, koju vlada pruža, da se imadu pohvalama odlikovati, a onih, koji su je primili, prisiljeni možda siromaštvom, u koje ih bacio nepravedni ovaj zakon, da uzmognu živjeti, dužnost je, da poprave sablazan, koju su dali vjernicima Portugalske, a kako da to učine, neka se drže odredaba svojih biskupa. (Sr. Acta Ap. Sedis VI. 1912. pag. 645.)

Bilješke iz bogoslovske literature.

Apologetičke bilješke.

Posljedice progonstva katoličke Crkve u Francuskoj. Katolička Crkva je već u svojim počecima dokazala, da njezin napredak ne ovisi o samovoljnom čovječjem radu, da li ona može stvarno napredovati i unatoč ljutih protivština sa strane ovoga svijeta. Ova božanska oznaka uvijek je pratila rimsku Crkvu,